

Bányásznapi 2018

Országos központi ünnepség

A 2018. évi bányásznapi ünnepség a „mecseki bányászat dicsőségének” jegyében augusztus 30-án, Pécsen, a Kodály Központban került megrendezésre az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Magyar Bányászati Szövetség, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt., valamint Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata szervezésében. A helyszínen bányászzenekar adott térzenét az érkezőknek.

Az ünnepi elnökségben helyet foglalt: *Süli János* országgyűlési képviselő, a Paksi Atomerőmű két új blokkjának tervezéséért, megépítéséért és üzembe helyezéséért felelős tárca nélküli miniszter, *dr. Fónagy János* országgyűlési képviselő, a nemzeti vagyonnal kapcsolatos parlamenti ügyekért felelős államtitkár, miniszter-helyettes, *dr. Kaderják Péter*, az Innovációs és Technológiai Minisztérium energia- és klímaügyekért felelős államtitkára, *Zelei Gábor*, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke, *Szakál Tamás*, a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, *Rabi Ferenc*, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, *dr. Hatala Pál*, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, *dr. Szűcs Péter*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *Páva Zsolt*, Pécs megyei jogú város polgármestere, *Molnár János*, a Mecsekérc Környezetvédelmi Zrt. vezérigazgatója, valamint *dr. Zoltay Ákos*, a Magyar Bányászati Szövetség főtitkára, az ünnepség levezetője.

Az ünnepség elnöksége: Molnár János, Páva Zsolt, Szakál Tamás, dr. Kaderják Péter, Süli János, dr. Zoltay Ákos, dr. Fónagy János, Zelei Gábor, Rabi Ferenc, dr. Hatala Pál, dr. Szűcs Péter

Az ünnepség hivatalos programja előtt a színpadon a „Vivat Bacchus” énekegyüttes zenés műsora hangzott el. Az ünnepséget Rabi Ferenc elnök nyitotta meg, ünnepi beszédet Süli János mondott.

Az ünnepi elnökség részéről köszöntőt mondott dr. Fónagy János és dr. Kaderják Péter. Kaderják Péter kihangsúlyozta, hogy az integrált klíma- és energia-politika keretében az ország számít a meglévő bányász szaktudásra és a hazai energetikai ásványvagyon-forrá-

sokra, melyek környezetbarát felhasználása további innovációt igényel. Így különösen a hazai földgázkészletek és geotermális energia fokozottabb kihasználására, valamint a Mátra-bükkaljai lignitvagyon erőművi felhasználására. Az atomerőművi hulladékok elhelyezése is földtani-bányászati szaktudást igényel, ezzel kapcsolatban Pécsen innovációs központ létrehozását kezdeményezik.

Ezután Nagy Zsófia, a pécsi Liszt Ferenc Zeneiskola diákja népdalokat énekelt.

A Bányásznapi alkalmából – kiemelkedő szakmai munkájuk elismeréseként – „Kiváló Bányász” kitüntető címek, valamint „Miniszteri Elismerő Oklevél” elismerések, illetve szakmai kitüntetések kerültek átadásra. *(Lásd alább. – Szerk.)*

Az ünnepség hivatalos része a Bányászhimnusz közös eléneklésével zárult. Ezt követően az állófogadáson házigazdaként Molnár János, a Mecsekérc Zrt. vezérigazgatója mondott pohárköszöntőt.

Dr. Horn János

A 2018. évi Bányásznapi átadott kitüntetések

Kiváló Bányász miniszteri kitüntetésben részesült 30 fő, közülük az OMBKE tagjai:

Fejti István, a Perlit '92 Kft. műszakvezetője, *Ördögh Balázs*, a Magyar Horizont Energia Kft. felelős műszaki vezetője,

Rábay Ottó, a Pannon Hőerőmű Bányavagyon-hasznosítási Osztály Rekultivációs ügyintézője.

Miniszteri Elismerő Oklevél miniszteri kitüntetésben részesült 10 fő, közülük az OMBKE tagjai:

Balogh Zoltán, a MOL Kutatás-Termelés Divízió Kútmunkálati Felügyelet vezető mérnöke,

Hideg József, a Pécsi Tanácsadó Bt. bányászati szakértője.

„Magyar Bányászatért” életműdíj szakmai kitüntetésben részesült:

Varga Mihály okl. bányamérnök, a Mecsekurán Kft. ny. vezérigazgatója a hazai uránérc-kutatásban, kitermelésben és irányításban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai életútja elismeréseként.

Balás László okl. bányamérnök, a Mecseki Szénbányák ny. műszaki vezérigazgató-helyettese, a hazai feketeszen-kitermelésben, a bányászat műszaki irányításában bányamentőként is végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenysége, szakmai életútja elismeréseként.

Dr. Krisztián Béla c. egyetemi tanár a mecseki szénbányászat, majd a hazai bányászat egészére kiterjedő humánforrás fejlesztése kapcsán végzett kiemelkedő tevékenysége, szakmai életútja elismeréseként.

Jubileumi plakett és emlékérem kitüntetésben részesült:

Dr. Farkas Géza, a Perlit '92 Kft. ügyvezető igazgató-

ja – életének 70. évében – a perlitbányászat 60 éves jubileuma alkalmából.

Cseh Zoltán, a COLAS Északkő Kft. ügyvezető igazgatója, a tarcali kőbányászat, az Észak-magyarországi Kőbánya Vállalat alapításának 55 éves jubileuma alkalmából.

Székely Ferenc Géza, az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. vezérigazgatója a vízbányászati vállalat 25 éves jubileuma alkalmából.

Dávoti György, a Magyar Horizont Energia Kft. ügyvezető igazgatója a szénhidrogén-bányászati vállalkozás 20 éves jubileuma alkalmából.

Molnár János, a MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt. vezérigazgatója a vállalkozás alapításának 20 éves jubileuma alkalmából.

Bányász Szolgálati Oklevél kitüntetésben részesült 19 fő, közülük az OMBKE tagjai:

35 éves

Kovács István, a Baranya Megyei Kormányhivatal osztályvezetője, bányakapitány,

Lakatos Péter, a Pusztadericsi Földgáztároló műszeres üzemviteli szakértője,

Dr. Molnár József, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar egyetemi docense,

Dr. Palicz András, a Jász Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal bányakapitánya.

30 éves

Pali Sándor, a Bányavagyon-hasznosító Kft. Pécsi fióktelep vezetője.

15 éves

Eisemann Ferenc, az Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. Víztermelő Bányauzem aknásza.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív és nyugdíjas bányászközösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért a helyi szervezetek javaslatára **emléknapot és ezüst bányászyűrűt** adományoz:

Rozlozsnik Jánosnének, Rudolftelep község polgármesterének,

Gromon Istvánnak, Pilisvörösvár város polgármesterének,

Kovács Andrásnak, Egercsehi község polgármesterének.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat** adományoz az alábbiaknak:

Pécsi Ércbányász Koncert Fúvószenekar és karmestere *Kerekes Csaba*,

nagykanizsai *Hagyományörző Asszonykórus* – MAMIK – és művészeti vezetőjük *Gál Ferencné*,

a *Rudolftelepi Népdalkör* és vezetője *Hajnal László Szepesi Zsuzsanna* költő,

Demes Ferenc László farkaslyuki képzőművész részére.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a szakszervezeti tagság, a munkavállalók és nyugdíjasok érdekeinek védelme és képviselése terén végzett, kiemelkedő tevékenysége elismerésül **BDSZ Kongresszusi Ezüst Emlékérm**et adományoz

Dr. Máthéné Varga Teréziának, a Mecsekérc Zrt. Szakszervezeti Bizottsága titkárának.

Valamennyi kitüntetettnek gratulálunk, jó egészséget és további sikereket kívánunk!

Szerkesztőség

Bányásznapi a Mátrai Erőmű Zrt.-nél

A korábbi évekhez hasonlóan az idén is, augusztus 31-én megtartotta a Mátrai Erőmű Zrt. a bányásznapi ünnepségét Bükkábrányban.

A meghívott és megjelent vendégeket a bükkábrányi bánya vezetősége fogadta, majd az ünnepség kezdetét vette.

A Himnusz elhangzása után *Mata Tibor*, bükkábrányi bányai igazgató elmondta ünnepi beszédét, melyben először is köszöntötte *Mészáros Beatrixet*, a felügyelőbizottság elnökét, *dr. Valaska Józsefet*, az igazgatóság elnökét és *Tállai András* miniszterhelyettesét.

Beszédében elmondta, hogy a Bányásznapi hosszú múltú hagyományokra tekint vissza. Az európai államokban már a XIX. század közepén hagyományossá vált a Bányásznapi, melyet Borbála napját követő első vasárnapon ünnepeltek. Hazánkban bányavidékenként eltérő időpontban rendezték ezeket az ünnepségeket a bányászok nehéz és küzdelmes munkájának megbecsülésére. 1951-től szeptember első vasárnapján, országosan egységesen tartották a Bányásznapot. A Bányásznapi a bányászok ünnepléséről szól, munkájuk erkölcsi és anyagi elismerését jelentette a múltban és jelenti ma is. Az elmúlt években a bányászok száma folyamatosan csökkent hazánkban, az aktív bányászok ünneplése és köszöntése egyre kevesebb helyen lehetséges.

Kiemelte, hogy ma hazánkban hozzávetőlegesen 700 bányavállalkozás működik. A Mátrai Erőmű Zrt. működtetésében üzemel Magyarország két legnagyobb külfejtéses bányája, melyekben jelenleg is maximális kapacitással termelünk.

A bükkábrányi és a visontai bányák a 2018-as év első 8 hónapjában összesen 5 millió tonna lignitet termeltek. Ez a mennyiség Magyarországon kiemelkedően nagy számú, és a jövőben is csak az erőmű kapacitásának maximális kihasználásához igazodik. Ma tüzelőanyag vezérelt villamosenergia-termelés van az erőműben, ezért bányáink lignittermelése alapvető meghatározója cégünk működésének.

Elmondta, hogy cégünk sok nehézséggel szembe-sült az elmúlt 3 év során, egy hosszúra nyúló eladási folyamat zárult le, melynek eredménye, hogy 2018 májusától ismét magyar többségi tulajdonba került társaságunk. De mindezek mellett is a bükkábrányi bánya éves lignittermelése 4,5 millió tonnára nőtt, ami az előző évekhez képest 20%-os termelésnövekedést jelentett, biztosítva ezzel az erőmű lignittelátásának 60%-át. Kiemelte, hogy ez hatalmas teljesítmény, ami mögött összefogás és kiváló egyéni teljesítmények vannak. Minden munkatársának köszönetet mondott a munkájukért és fáradozásaikért.

Mata Tibor; bükkábrányi bányaigazgató ünnepi beszéde

Az ünnepi beszéd után Mészáros Beatrix, dr. Valaska József, Tállai András miniszterhelyettes és dr. Pajtók Gábor kormány megbízott, a bányászati igazgatók, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a Villamosipari Dolgozók Szakszervezete és a Mátrai Erőmű Részvénytársaság leányvállalatai koszorúkat helyeztek el a bányász hősök emléktáblájánál, így emlékezve azokra a kollégákra, akik munkájuk végzése közben veszítették életüket. A koszorúzási ünnepség a bányászzenekar előadásában a Bányászhimnusz közös éneklésével zárult.

Másnap, szombaton a 68. Bányásznapi alkalmából Bükkábrányban és Gyöngyösön is a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete szórakoztató kulturális műsort szervezett. A felállított színpadon az egymást követő koncertek alapozták meg a jó hangulatot. Minden kilátogató zavartalanul szórakozhatott a programokon.

Papp Tímea

Bányásznapi és táblaavatás Nagymányokon

A Nagymányokon 1955-58 között a vājáriskolát végzettek közül tízen élnek még, és a 60 éves találkozó alkalmából Guth Ferenc javaslatára elhatározták, hogy önértékből emléktáblát helyeznek el a volt iskola épületére. (Nagymányok, Petőfi út 114., ma Casinó vendéglő.)

Az iskola 1949-1969 között működött (vājárisképzés 1965-ig volt), ezen idő alatt 786 vājár, 86 bányagépész (lakatos, villanyszerelő, csőszerelő, kovács stb.) és 669 egyéb ipari szakmunkás bizonyítványt adtak át.

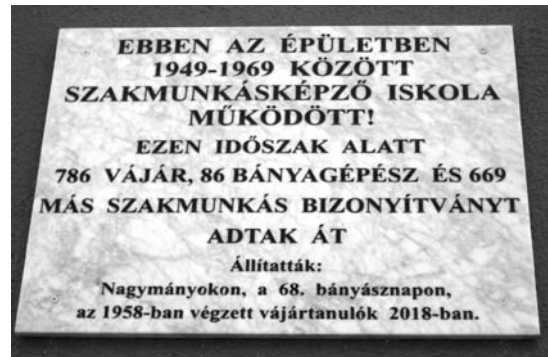
A táblaavatásra 2018. szeptember 2-án a bányásznapi ünnepségek keretében került sor.

A fél tízes szentmise után az ünneplők a bányász emlékműnél koszorúztak. A Himnusz után a polgármester köszöntötte a jelenlévőket, majd megemlékeztek a bányász múlttól. A német nemzetiségű kórus bányászdala után 10 civil szervezet koszorúzott, végül a Bányászhimnusz énekelték el a zenekar kíséretével.

Ezután a volt vājáriskola épületénél az énekkar vezetésével szintén a Himnusszal kezdődött az ünnepség, a polgármester üdvözlő beszéde után leplezték le az emléktáblát, majd elénekelték a „Glück auf! Der Steiger kommt” bányászdalt.

Ünnepi beszédében Guth Ferenc felvázolta az isko-

la létesítésének körülményeit: „A II. világháború után az ország újjáépítéséhez sok szén és acél kellett. A Nép gazdasági Tanács 1949-ben országosan 41 helyen hozott létre vājáriskolát 60 ezres tanulólétszámmal. 1960-ban a létszám csúcs 120 ezer volt országosan. ... 1945-től a Mecseki Szénbányák Nemzeti Vállalat székhelye Nagymányok lett. Ezzel nagy hangsúlyt kapott a helyi szénbányászat. A bányaközpont mellett itt volt a szénosztályozó és a brikettgyár is. A Mecsekben három vājáriskola létesült: az 501-es Komlón, az 504-es Nagymányokon és az 508-as Pécsen. A mi iskolánk neve: 504. sz. Iparitanuló Intézet volt.” Ezután részletesen bemutatta a vājáriskola történetét, volt tanárait, az ott folyó oktatás menetét, a diákokthont, a tanulók életét és kapcsolatát Nagymányokkal.

Az ünnepség a Szózat éneklésével zárult. Ezt követően a közös ebéden a vendéglőben újra felidéztek a 60 éves vājáriskolai emlékeket.

Guth Ferenc

Életünk egy darabja maradt visszavonhatatlanul a föld alatt

A 68. Bányásznapot ünnepelték hagyományosan az ajkai bányászok. Augusztus 31-én pénteken kezdődtek a megemlékezések a Bányászati Múzeum udvarán az Aknamélyítő Vállalat 2017-ben felállított emlékoszlopánál. A Bányászhimnusz hangjainál az Aknamélyítő volt dolgozói, a Bányász Kulturális Egyesület tagszervezetei és a Veolia Energia Magyarország Zrt. (Bakonyi Erőmű Zrt.) vezérigazgatója helyezte el a tisztelet koszorút.

Majd a padragkúti Bányászati Emlékműnél folytatódott a koszorúzási ünnepség. Blaskó Sándor, a Pad-

ragi Nyugdíjas Bányász Szakszervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket és méltatta a megemlékezés fontosságát, a bányász hagyományaink jelentőségét. Az emlékműnél koszorút helyezett el Ajka város önkormányzata nevében *Schwartz Béla* polgármester, a Bakonyi Erőmű Zrt. vezetője, *Vollár Attila* vezérigazgató, bányász szakszervezetek, bányász hagyomány-őrző és civil szervezetek képviselői.

Az ünnepség a Művelődési Házban folytatódott. A megjelenteket, Ajka város vezetőit, az Aknamélyítő Vállalat dolgozóit, az ajkai bányász szervezetek képviselőit és a Bányász Hagyományőrző Kör tagjait *Blaskó Sándor* elnök köszöntötte. Ünnepi megemlékezésében bányász múltunkat elevenítette fel. A bányászok összetartozása, sorsközössége egyfajta hit, melyet szívünkben őrzünk. BÁNYÁSZNAK lenni csupa nagybetűvel. Sokat kellett hajtott háttal dolgozni, mégis egyenes gerincű embereket ismertem meg bányász társaimban. A mai értékvesztett világunkban a szegénység, a kíváncsi, a szolidaritás hiánya újra ismerős szavak, mint 80-90 éve. Az idősek s mi nyugdíjasok pedig teher letünk a politikai hatalom számára.

Az ünnepség a már hagyományos baráti beszélgetéssel folytatódott. A pohárköszöntő *Kozma Károly* geológus (1936–2014) versével hangzott el: „... Nincs már bányánk / Nincs már egy se, / Elhagyott minket a Jó szerencse. / Ám annak még örülhetünk, / Hogy hagyományainkat őrizhetjük. ...”

A városi rendezvény szombaton a Hild-parkban folytatódott. *Győr Sándor*, a Bányász Szakszervezet nyugalmazott vezetője a bányász emlékműnél tartotta megemlékezését. „A város bányászait, bányászatát országszerte elismerték. Név szerint felsorolta állami elismerésben részesült munkatársaink nevét. 2004-ben bezárták, de a település várossá válásában, mai szépségében, gazdag kulturális és sportéletének kialakulásában nagy szerepe van a bányászatnak. A ma élők feladata, hogy ezeket az értékeket megőrizzék az utókor számára.” Az emlékműnél a város vezetői, a Bányász Szakszervezet képviselői, Ajka város bányász civil szervezetei helyezték el koszorúikat.

A Bányászati Múzeum udvarán a bányászszervezetek ünnepségei áldozatai emlékműnél is fejet hajtottak a bányász szervezetek képviselői.

Koszorúzás Hild-park Ajka – Győr Sándor beszéde

A városi ünnepségeken Ajka Városi Bányász Fúvószenekara, a Padragi Bányász Férfikórus és a Borostyán kórus színesítette programjainkat.

A bányásznapi csingervölgyi Bányász Emlékparkban koszorúzással és kulturális műsorral folytatódott.

Vasárnap reggel a csingeri Kápolnában szentmisén emlékeztek az elhunyt és még élő bányászokra a Padragi Bányász Férfikórus közreműködésével. Délután Padragkúton a Bányász Kegyeleti és Emlékparkban ért véget a 68. Bányásznapi programsorozata.

Oravecz E. – Blaskó S.

Jelzés a kezdetekről

A történelem süllyesztőjében a kezdet mindig homálybavész. Pedig a kor embere számára a kezdet remény. Valami jobb, szebb, könnyebb lesz ezután. A kutató mai szeme bonyolultabbnak látja a dolgokat; az új mindig új problémákat vet fel, melyek megoldása a technikai fejlődés maga.

Fa helyett szén. Nógrádban a források ezt a kezdetet az 1760-as évekre teszik. (Mint azt dr. Füst Antal az „Inászó az elfeledett város” c. könyvében említi.) Majd egészen 1848-ig kellett várni, mígnem a nógrádi szén Budára kerülve a dunai gőzhajózás energiaforrása lett. A siker és a feledés hullámvége az elmúlt 170 év során Trianon utáni emelkedést, 1945 utáni csillogást és 1989-es elbukást tartogatott. Igen, Nógrád szene elsőként esett el abban a csatában, melyet a környezet védelmét pajzsként használó pénzügyi érdekek az ún. globális felmelegedés „ellen” vívnak.

Szenünk üzenetét hagyja az utókorra az a néhány szó, melyet a helyi Zagyvaforrás Egyesület, az OMBKE Bányamérő Szakcsoportja és Salgótarjáni Osztálya köbe vésetett a 2018. augusztus 25-én felavatott táblán. Megvilágítva azt az energiaforrást, mely hazai energiavagyonunk egyik legjelentősebb kincse volt és az ma is. Lenn a mélyben pihelve türelmesen várja, mikor segíthet újra Magyarországnak.

Az avatásról, melyen a Bányász-Kohász Dalkör is szerepelt, így számolt be a helyi újság:

„SALGÓTARJÁN A nógrádi szénbányászat létrejöttének 170. évfordulója alkalmából emléktáblát avattak a napokban Zagyvarónán, a nemrégiben felújított Bátki József Közösségi Háznál. – A kezdeményezésnek köszönhetően a városrész újabb helytörténeti értékkel gyarapodott, amely hűen őrzi Zagyvaróna történelmi emlékeit – mondta *Fekete Zsolt* az avató ünnepségen. A polgármester hozzátette: bátran kijelenthetjük, ha a 19. századtól kezdve nincs bányászat településünkön és vidékén, akkor talán Salgótarján még ma is csupán egy kis falu lenne a többi nógrádi község között. A szakirodalom alapján a nógrádi bányászat üzemszerűen 1848-ban indult el, ugyanis akkor kezdtek meg a szén kitermelését *Prónai Albert* zagyvai birtokán – tette hozzá.

– Bízom benne, hogy a 170. évforduló és az emléktábla újra felhívja majd sokak, de kiemelten a fiatalok figyelmét megyeszékhelyünk ipartörténeti múltjának

Dr. Füst Antal az emléktábla előtt

jeles eseményeire, meghatározó állomásaira. Gyökereinket nem feledve, közös múltunk értékeit megőrizve az önkormányzat, illetve a civil szervezetek összefogásával teremtjük meg közös jövőnket és otthonunkat – hangsúlyozta *Fekete Zsolt*.

Az emléktábla *professzor dr. Füst Antal* helyi lokálpatrióta ötlete nyomán, valamint támogatásával készíthetett el. Az emléktábla megáldását követően az ünnepségen megjelentek elhelyezték előtte a tisztelet koszorúit és virágait.” (Nógrád Megyei Hírlap 2018. 08. 31. G. K.)

Livo László

Emléktáró Telkibányán

Telkibánya lakosai 2018. szeptember 9-én megemlékeztek a település évszázados bányász múltjáról. Volt ünnepi istentisztelet, amelyen *Szalay László Pál* lelkes az embereknek világító világosságról, az elődöktől kapott és a rájuk emlékezéssel sokasodó szeretetről prédikált. Köszöntötte az egybegyűlteket *dr. Hörcsik Richárd* professzor, országgyűlési képviselő, aki beszédében méltatta az emlékek megőrzésének fontosságát és rámutatott azok lehetséges fontos szerepére a település idegenforgalmának fejlődésében. Volt kiállítás Mátyás király koráról, *Káplánné Juhász Márta* oklevelés kohómérnök magyar nemesérc bányászatra kitékinthető ismertető előadásával.

Indokolt és örvendetes törekvése a községnek a gazdag történelmi múlt megünneplése. Telkibánya hazánk középkori ipari nemzeti örökségeként tagja volt a Felső-magyarországi bányavárosok 1487-ben Kassán Gölnicbánya, Szomolnok, Rudabánya, Jászó, Telkibánya, Rozsnyó és Igló részvétellel létrehozott szövetségének. Jelentős aranybányászattal büszkélkedett akkor, amikor Európában a magyar bányászat termelte a legtöbb aranyat, és második helyen volt az ezüst termelésében. Kevés településünket említi 1270-ből származó írás, nem sok városnak voltak már

Károly Róbert alatt fellendülő bányái, Nagy Lajos által 1344-ben megeősített szabad királyi bányavárosi kiváltságai. Zsigmond idejében bástyák és falak védtek a várost. A XV. század végén egységes terv alapján épült a Lipót-akna, a Mária-bánya, a Teréz-táró, a Ferdinánd-altáró, a koncfalvai mosó és osztályozó, az Osvavölgyi víztározó és ki tudja még mi minden.

A községben ennek az előkelő helyzetnek az előnyeivel hosszú évekig nagyon szerényen éltek. Legfeljebb néhány üzlet és vendéglátóhely elnevezésében szerepeltek az arany vagy a bányászat szavak, és volt egy bányászjelvény az egyik épületen. Egyedül a szép és értékes bányamúzeum hirdette, hogy itt a magyar középkori bányászat igen értékes emlékei találhatóak. Mígnem tavaly *Benke István* gyémántokleveles bányamérnöknek sikerült felhívni a lokálpatrióták figyelmét a község kivételes bányásmúltjában rejlő lehetőségekre. Ez alkalommal a Telkibányai Községi Önkormányzat és a Telkibányai Református Egyházközség értékelte a törekvést az ősök szellemiségének tiszteletére, a közösség értékeinek továbbadására. *Benke István* javaslatára a telkibányai bányászokra emlékeztető kerti térelem elhelyezése, valamint a református temetőben lévő bányász sírkert rehabilitálása a tavalyi bányásznpra megvalósult.

Idén koszorút helyeztek el a bányász sírköveken. A lokálpatrióta lakosság segítségével, ugyancsak *Benke István* tervei alapján bővült az emlékhelyek száma. A templomdomb alatt, a község legszebb helyén a szeptemberi bányásznpra elkészült a *Koncz Káplár* emlékének szentelt emléktáró. A táró egy középkori ércbánya bejáratát ábrázolja, benne oltárral, világító fülkével, egy életnagyságú középkori bányással és egy Európában „magyar csille” néven ismeretessé vált facsille másolatával. *Koncz Káplár* a telkibányai középkori bányászat jeles személye volt. 1367-ben támogatta a *Szent Katalin* ispotály és kórház létrehozását, amely közel 100 évig menedékhelye lett az elaggott vagy rokkant bányászoknak. Nevét őrzi *Konczfalva* és a Veresvízi bánya 1443-ban földrengés okán bekövetkezett, 360 bányász életét kioltó, pusztulását leíró legenda egyházi jegyzőkönyve.

Benke István és Szalay László Pál az emléktáró felavatásán

A fenyőkkel borított, perlit sziklák között lévő emléktárat ünnepélyes keretek között a 2018. szeptember 9-én megtartott bányásznapon avatták fel. Számos vendég, közöttük távoli vidékről megjelent bányászok előtt hangzott el *Benke István* ismertetője a táro létrejöttéről, majd *dr. Hörcsik Richárd* méltató szavakkal leplezte le az értékes és szép látnivalót. Az avatás ünnepélyességét növelte a helybeli dalárda és az adventista egyház fúvószenekarának műsora, amely után *Kassai Zoltán* polgármester közös ebédre hívta a résztvevőket. Délután a vendégek megnézték a község nevezetességeit, a múzeumot és a múzeumkerti középkori szállítóaknát.

Dr. Vojuczki Péter

Már nem ismeretlen Riethmüller Ármin ajkai bányagazgató nyughelye

2018. augusztus 29-én – bányásznapi előzetesként – bensőséges megemlékezést tartottak az ajkai bányász hagyományörző és társadalmi szervezetek képviselői a veszprémi Alsóvárosi temetőben *Riethmüller Ármin* sírjánál. A síremléket többévi keresés után néhány hete találták meg és azonosították be.

A legendás hírű bányagazgató életútját *Horváth Károly* idézte fel, majd a résztvevők méccsest gyűjtöttek, és elhelyezték a tisztelet koszorúját. A megemlékezés a Bányászhimnusz hangjaival zárult. (Fotó: *Horváth Zsolt*)

A sír megtalálása *Raffai Csilla* és *Lovassy Klára* önzetlen segítségével történt, köszönet érte valamenyny bányásztársunk nevében!

A síremléket az ajkai szervezetek a közeljövőben egy emléktáblát is el fognak helyezni.

Oravec Edit

68. Bányásznapi Tapolca – Nyirád

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Tapolcai Szervezete (OMBKE TSz) 2018. szeptember 1-én tartotta meg bányásznapi ünnepségeit a Tapolca és Környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesülettel (TKBHE), a Bakonyi Bauxit Szakszervezeti Tanáccsal (BBSzT) és Nyirád Község Önkormányzatával közös szervezésben. Az ünnepség központjában a Nyirád környéki bauxitbányászat megkezdésének 80. évfordulója állt.

Az első állomás Tapolcán a „Bauxitbányászok” szobornál volt, ahol *Podányi Tibor* OMBKE TSz elnök köszöntője után *Dobó Zoltán* és *Lévai József* tapolcai polgármester és alpolgármester, majd a bauxitbányászok nevében *Orbán Tibor* TKBHE elnök és *Székely Jenő* BBSzT elnök helyezte el koszorút.

Az ünneplők ezután a tapolcai önkormányzat által biztosított autóbusszal Nyirádra utaztak, ahol a Bányász Emlékműnél *Székely Jenő* mondott ünnepi beszédet. Koszorút helyezte el a bauxitbányászok nevében *Orbán Tibor*, *Székely Jenő* és *Podányi Tibor*; Nyirád község nevében *Nagy Gábor* polgármester, valamint Tapolca város nevében *Dobó Zoltán* és *Lévai József*.

Az ünnepség a nyirádi Művelődési Házban folytatódott, ahol a Himnusz eléneklése után *Nagy Gábor* mondott köszöntőt.

Novák Sándor bányászversének elhangzása után „80 éve kezdődött a bauxitbányászat Nyirád térségében” címmel *Orbán Tibor* tartott nagy érdeklődéssel kísért vetített képes visszaemlékező előadást. Bemutatta az 1938-2013 közötti bányászat termelését, főbb eseményeit, a világviszonylatban is jelentős műszaki fejlesztéseket, külön kitért a terület speciális vízveszélyességére és annak megoldására, a nagytérű fűrt kutakkal történt aktív víznívó süllyesztésre. Kiemelte az itt dolgozó emberek fontos szerepét az eredmények elérésében.

A polgármester zárszava után a Bányászhimnusz eléneklésével ért véget az ünnepség hivatalos része.

A mintegy 80 résztvevőt Nyirád Önkormányzata látta vendégül finom gulyással, a fröccsökhöz való borról *Székely Jenő*, *Orbán Tibor* és *Szirányi Zoltán* gondoskodott, megalapozva a további visszaemlékezések, baráti beszélgetések hangulatát. PT